

KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ, BÖLGE ZİYARETLERİM, İZLENİMLERİM VE ÖNERİLERİM

Prof. Dr. Şeref SAĞIROĞLU - *EMO Ankara Şubesi 26. Dönem YK Başkanı*
seref.sagiroglu@emo.org.tr

6 Şubat 04:17'de hepimiz büyük bir sarsıntı ile uyandık. Deprem sonrası yıkım ve depremin etkilediği alanın büyüklüğü netleştikçe üzüntümüz, acımız, kayıplarımız ve endişelerimiz arttı. Kahramanmaraş-Pazarcık merkezli olan ve toplam 10 ili (Hatay, Kilis, Gaziantep, Osmaniye, Sanlı Urfa, Adıyaman, Diyarbakır, Malatya, Elazığ, ve Adana) etkileyen depremin yaralarını sarmak için çalışırken arkasından 13:24'de gelen Kahramanmaraş-Elbistan depremi ise bizleri daha büyük bir üzüntüye boğdu.

Bölgede bulunan dostlarımızı, meslektaşlarımızı, akrabalarımızı, arkadaşlarımızı ve öğrencilerimizi ilk anda telefonla arayamadık şebekeleri meşgul etmemek için...

İlk günlerde haber detaylarında; yıkım altında kalan vatandaşlarımızın sayısının yüksek, arama-kurtarma ve medikal ekiplerinin yetersiz, haberleşmenin çok kısıtlı veya olmadığı, elektrik verilemeyen bölgelerin fazla olduğu haberlerine yer verildi. İkinci deprem şokundan sonra elektriklerin verilmeye, haberleşmenin kısıtlı ve biraz geç olsa da yaygınlaştırılmaya başladığı, bölgeden aldığımız haberlerin de bu yönde olduğunu da gördük.

Şube olarak; ilk günde "Kriz Masası" oluşturduk. Bir YK üyemizi bölgeye gönderdik. Halkımıza destek olmak için elimizden ne geliyorsa YK olarak yapmaya çalıştık. Destek olmaya da devam ediyoruz.

Deprem bölgesinde yerinde tespit yapmak, depremden etkilenen Şube ve Temsilciliklerimizi ziyaret etmek, geçmiş olsun ve başsağlığı dileklerinde bulunmak, yaşadıklarını kendilerinden dinlemek ve ihtiyaçlarını öğrenmek için bu bölgeyi ziyaret ettik. Bu ziyarette, Elektronik MDK Başkanı Ertuğrul Tekin ile yola çıktık.

Ankara-Adana-Gaziantep-Kahramanmaraş-Hatay güzergahında özel aracımızla yaptığımız ziyaretin başlangıcından itibaren yollarda çok sayıda tırın bölgeye doğru gitmesi, tırlarda taşınan yüklerin ço-

ğunluğunun ise konteyner evler olduğu gözlemledik.

25 Şubat 2023 Cumartesi günü Gaziantep Şube Başkanımız İslim Arıkan'ı Şube binalarında ziyaret ettik. Başsağlığı ve geçmiş olsun dileklerimizi ilettik. Şube binasının sağlam olduğunu ve depremden etkilenmediğini görmek bizleri sevindirdi. İslim Başkanımız; artçı depremlerin sürdüğünü, evlere girmeye

hâlâ korktuklarını, arabalarda kaldıklarını belirtti. Temsilcilikler, üyeler, yardım ve destek faaliyetleri, duyulan ihtiyaçlar ile ilgili olarak bizleri bilgilendirdi. Bağlı olan temsilciliklerde üyelerin can ve mal kaybının yüksek olduğunu, pek çok üyenin işyerlerinin enkaz altında kaldığını, üye ailelerinin yardıma ihtiyacı olduğunu belirtti. EMO olarak bu üyelerimize karşı sorumluluklarımızın bulunduğu, bu zor günlerimizde üyelerimizin ihtiyaçlarını karşılamak ve onlara destek olmak zorunda olduğumuzu; büyük bir yardım kampanyası başlatılmasının çok isabetli olacağını; hukuki konularda desteğe ihtiyaç duyulduğunu; yurtdışı çalışma için diploma ekleri ile ilgili meslektaşlarımızın detaylı bilgilere ihtiyaç duyduklarını belirtti.

Gaziantep'ten sonra Kahramanmaraş'ı ve Temsilciliklerimizi ziyarete çıktık. Yol boyunca özellikle otoyoldan Kahramanmaraş yoluna dönüş yaptıktan sonra hep yıkımlar karşımıza çıktı. Yıkımın büyük olduğu, yol üzerindeki binalarda ve işyerlerinde çökme ve tahrifatin büyüklüğü ve genişliği bizleri gerçekten çok ürküttü ve korkuttu. Yollardaki açılma ve bozulmaların tamir edildiğini gördük. Kahramanmaraş'ın şehir girişinde gördüğümüz tablo korkunçtu. Binaların, kafelerin, fabrikaların sağlamı solları yıkıldığını, farklı belediyelere ve kurumlara ait araçların çalışmalarına katkı verdiğini, yardımların arttığını, çalışmaların hızlandığını, kamu araçları ile faaliyetlerin tamamlanmaya çalışıldığını tespit ettik. Gaziantep Şubesi YK üyesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Kampüsü Afet Koordinatörü, Dr. Öğretim Üyesi Ali Öter'i aynı gün ziyaret ettik.

İki kez deprem geçiren ve ağır yıkıma uğrayan Kahramanmaraş'ta yıkılan çok sayıda binayı, devlet dairelerini, işyerlerini, fabrikaları gördük. Büyük bir yıkım olmasına rağmen depremde yıkılmayan Kahramanmaraş Sütçü İmam

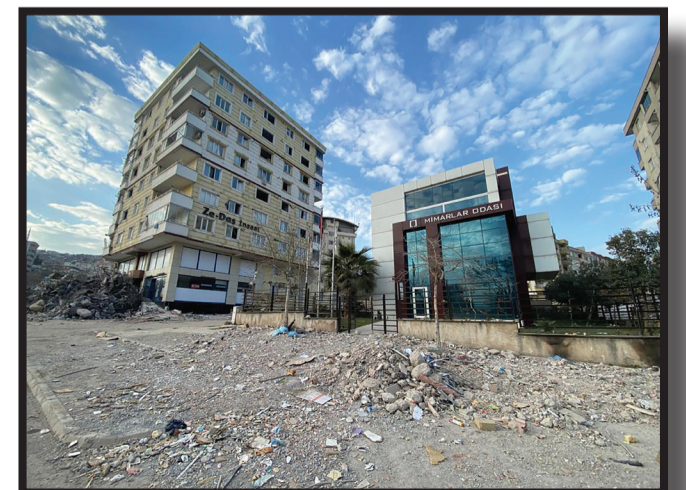
Üniversitesi kampüsünü görmek ise içimize su serpti. Dimdik ayakta duran binaların halkımıza nasıl kucak açtığını, nasıl güvenle bu binalarda vatandaşlarımızın kaldıklarını, özellikle üniversite kampüsünün Kahramanmaraş halkına nasıl ev sahipliği yaptığını, tüm fakülte, yüksek okul, konferans merkezleri, derslikler, amfiler, sınıflar, odalar, salonlar, koridorlar ve bina içi boşlukların depremzedelerin kaldığı ortamlara dönüştüğünü ve dönüştürüldüğünü gördük. Üniversite Rektörlüğünü ve ilk saatlerden beri "devlet biziz" diyerek çalışan cefakar ve vefakar üniversite öğretim üyelerini ve çalışanlarını görüp tanışmaktan büyük memnuniyet duyduk. Depremzedelerimizle birlikte kampüs binasında uzun ve unutulmayacak hatıralarla dolu bir gece geçirdik. Ali Öter hocamız ile şehri, kritik noktaları gezdik. Kahramanmaraş şehir merkezini, merkezdeki yıkımı, kayıpları, yapılan kurtarma ve enkaz kaldırma çalışmalarını, vatandaşlarımıza kurulan çadırları, yapılan destekleri, güvenlik kuvvetlerinin çalışmalarını yerinde gördük. Yıkılan Oda temsilciliğimizi ve yıkılmayan Kahramanmaraş Mimarlar Odası ve İnşaat Mühendisleri Odası binalarını ziyaret ettik. Kahramanmaraş ilimizin boynunun bükük olduğunu, şehirde pek çok binanın yıkıldığını, ayakta kalanların ise süren artçı depremlerden dolayı kullanılamadığını veya kullanılamayacağına bizzat şahitlik yaptık. "Bina öldürmez ihmal öldürür" ifadesinin doğruluğunu bir kez daha üzümlere belirtelim ki yerinde gördük.

Aynı zamanda deprem sonrası ayakta kalan ve kesintisiz hizmet veren, Türk Telekom Bölge Müdürlüğüne ziyarette bulunduk. Özellikle de bölgenin haberleşme altyapısını mümkün olduğunca sürdürmeye ve yürütmeye çalışan fedakar Türk Telekom Yöneticileri-

ni ve çalışanlarını binalarında ziyaret ettik, çalışmalarını hakkında bilgi aldık, yaptıklarını dinledik. Bina deprem güçlendirmesini kısa süre önce tamamlayan dolayısıyla Telekom binasında her hangi bir yıkım olmamasının halkımıza kesintisiz haberleşme hizmeti verme de ne kadar önemli olduğunu bizzat yerinde gördük. Deprem bölgesinde bulunan Adana Bölge Müdürü, Antalya Bölge Müdürü ve diğer yöneticilerden bilgi aldık. Haberleşmenin neden kesintiye uğradığını, mobil şebeke altyapılarının neden kısa sürede devreye alınamadığını, baz istasyonları kayıpları, elektriksiz kalan yerler, koordinasyon yetersizliği, yetersizliği veya eksiklikleri ile yapılan veya verilen olağanüstü hizmet veya gayreti kendilerinden dinledik.

Kahramanmaraş şehir merkezinde yapılan yardımları, kurulan çadır ve konteyner evleri ziyaret ettik. Afet koordinasyon çalışmalarını yerinde gördük, izledik ve yapılanlar hakkında bilgiler aldık.

Depremin etkilediği illerde bulunan üniversitelerin ortak çalışmalar yapmak üzere üniversitelerin eşleştirilmesinin çok önemli olduğunu, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nin Gazi Üniversitesi ile eşleştirildiğini öğrenmekten mutluluk duyduk. Ülke genelinde uzaktan eğitim yapma kararının ne kadar yanlış olduğunu ama eşleştirme kararının ise ne kadar doğru bir karar olduğunu üniversiteyi ziyaretimizde daha iyi anladık.

Akşam saatlerinde depremzedelerle yapmış olduğumuz ziyaret ve görüşmelerde; depremzedelerin can ve mal kayıplarının yüksek olduğu; Kahramanmaraş'tan ayrılanlar kadar kalmak isteyen vatandaşlarımızın sayısının da fazla olduğu; kampüs içerisinde kalan depremzedelerin ihtiyaçlarının tam olmasa da büyük oranda karşılandığı; yapılan yardımlarda azalma olduğu ve deprem bölgesine katkıların sürdürülmesi gerektiği; üniversite içerisinde çok sayıda çadır kent kurulduğu ve depremzedelere sırayla tahsis edildiği; yeni çadır kentlerin de kurulmaya devam edildiğini, depremzedelerin üniversite imkânlarından faydalandıkları ve kendilerine geçici de olsa bir barınma ortamı sağlanmasından büyük memnuniyet duyduklarını; depremzedeleri ziyaret etmenin önemli olduğu hem destek vermek hem de bu zor günde ziyaret etmenin ve gerçek ihtiyaçların belirlenmesinde çok önemli olduğunu; her zamankinden daha çok dayanışmaya ve birlik beraberliğe ihtiyaç olduğu yerinde tespit ettik.

26 Şubat 2023 Pazar günü Adana Şubemize bağlı Hatay, İskenderun Temsilcilikleri ile Şube merkezi Adana'da yıkılan yerleri ziyaret ettik. Adana Şube Başkanımız Mehmet Mak'ı makamında ziyaret etmek istesek de yoğun gündeminden

dolayı telefon ile görüşüp, Temsilciliklerimizdeki yıkım için geçmiş olsun dileklerimizi, kaybettiğimiz üyelerimiz ve vatandaşlarımız için başsağlığı dileklerimizi ilettik. Meslektaşlarımızın karşılaştığı zorlukları ve problemleri çözmek ve ortak dayanışma için görüş alışverişinde bulduk. Her zamankinden daha çok dayanışma ve birlik beraberlik içerisinde olma ihtiyacı duyduğumuz bu günlerde, deprem bölgesindeki üyelerimize karşı sorumluluklarımızın olduğunu, karşılaşılan problemleri aşmak için her zaman Şube olarak imkânlarımız ölçüsünde katkı vermeye hazır olduğumuzu bildirdik.

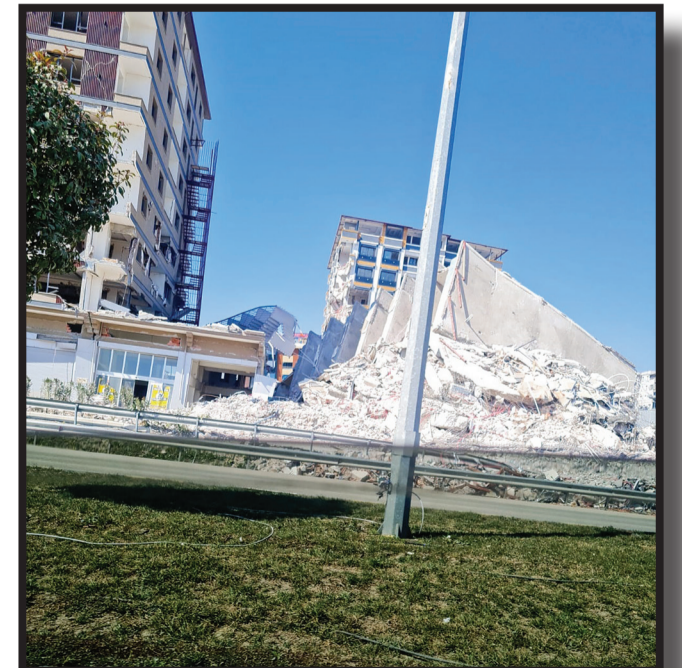
Depremin ilk gününden itibaren Hatay Vali Önü'nde kurdukları yardım çadırı ile depremzede vatandaşlarımıza destek olmak ve yaralarını sarmak için üstün çaba harcayan EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyemiz Ertuğrul Işık'ı ziyaret edip ilk günden itibaren depremzedelerimizin yaralarını sarma konusunda gösterdiği üstün çabalar için kendisine Odamız adına çok teşekkür ettik. Depremzedelerimize verilen hizmetler ve yapılan yardımlar konusunda bilgi aldık.

Özellikle Hatay Şir Merkezi'nde oluşan yıkımın büyüklüğünü yerinde görmek gerçekten unutulmayacak bir yara bıraktı bizler de. İlk günlerde koordinasyonsuzluk konusunda sıkça eleştirilen ve haberlere konu olan deprem çalış-

malarını yerinde gördük ve tespitlerde bulduk. Valilik, Jandarma, Emniyet, Orman Genel Müdürlüğü, Belediye, İtfaiyeye ait binaların yıkıldığını, AFAD binasının zarar gördüğünü bizzat gözlemledik. İvme değeri planlanandan 3 kat fazla olan bir yıkımın nasıl korkunç izler bıraktığını hafızalarımıza kazıdık. Vatandaşlarımızın hayatını kaybetmesinden bir kez daha büyük ve derin bir üzüntü duyduk. Yaşanan felaketlerden ders almayan veya çıkarmayan toplumların başına gelebilecek en kötü tabloyu bir kez daha resmettik. Devletimizin tüm birimleriyle, yöneticileriyle, güvenlik güçleriyle, araç ve gereçleriyle orada olduğunu hatta beklenenin üzerinde bir yoğunluk olduğunu da gözlemledik.

Sonuç olarak; binalarla, yollarla, inşaatlarla, köprülerle, çadır ve konteyner kentlerle, kurtarma ekiple ilgili olarak açıklamalar çokça yapıldı, uzmanlık alanım dışında kaldığı için burada yorumda yapmadım. Depremi kendi açımdan genel olarak değerlendirdiğimde;

- Doğru zemin etüdü yapılmama; ovalara yerleşim izni verme; projelendirme ve yapım hataları; inşaatların tüm yapım sürecini baştan sona koordine ve kontrol etmeme; tüm çalışanları belirleyen, denetimlerin zamanında planlanmasını ve yürütül-

mesini yapamayan veya yapmayan müteahhitler; projeleri doğru uygulamayan mühendis ve mimarlar; eksik ve yanlışlığa rağmen projeleri onaylayanlar; diplomalarını kiraya verenler; etik dışı faaliyetler ve davranışlarda bulunanlar; denetimleri gereği gibi yapmayanlar; işyerini genişletmek için kolonları kesenler; yapı denetim görevini suistimal edenler; malzemelerden çalanlar; görevini iyi yapmayan usta ve teknisyenler; çıkar ve rant peşinde koşanlar; yapılan yanlışlıklara göz yumular, imar affına onay verenler; bilime, akla, mantığa, mühendisliğe ve mimarlığa uygun iş yapmayanlar bu yıkımlardan ve can kayıplarından sorumludurlar. Sorumlular ile ilgili hukuki süreçler ciddiyle sürdürülmeli, yakın takip edilmeli ve sorumlular cezalandırılmalıdır.

- Acılarımızı yaşarken, yaraları sararken, tüm bu yaşananlardan ders çıkarmak ve önlemleri artırmak gereklidir. Hele olası İstanbul depreminin kapıda olduğu değerlendirildiğinde bu konuda hızlı çözümler mutlaka geliştirilmeli ve kamuoyu ile paylaşılmalıdır.
- Depremlerde sosyal medyanın ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gördük. Dezenformasyon konusunda yanlış, yalan, yönlendirici ve kışkırtıcı haberlerin toplumu daha çok gerdiği, odak kaybına sebebiyet verdiği, tek yumruk olmayı engellediğini gördük. Ülkemizde sosyal medyadan paylaşılan 5 haberden 4'ünün doğru olmadığı istatistiklerden bilinmektedir.

Ulusal afetlerde bu konu daha da önem arz etmektedir. Her ne kadar bununla ilgili olarak son dönemde CB İletişim Başkanlığı gerekli adımları atsa da bu konuda taviz verilmemelidir. Afet anlarında paylaşma, yardımlaşmaya ve dayanışmaya her zamankinden daha çok ihtiyaç vardır. Bunun için özel çalışmalar yapılmalı, yanlış bilgilendirme ve yönlendirmelerin zaman, can ve motivasyon kayıplarına sebebiyet verdiği, kaosu desteklediği, yapılan yardımları ve koordinasyonu aksattığı, kamuoyu vicdanını olumsuz etki-

lediği, ulusal güvenlik sorunları oluşturduğu bilinmektedir. Bu konularda mutlaka kapsamlı çalışmalar yapılması ve kalıcı önlemler alınması gereklidir. Tüm bunlar yapılırken de mutlaka sosyal medyayı yasaklayıcı veya engelleyici tavrılardan kaçınılması, gerçeklerin verilmesi, sansür uygulanmaması tabii ki bu sürecin de hassas ve şeffaf olarak yönetilmesi gereklidir.

- Deprem ülkesi olduğumuzun bilinciyle çalışmalar yürütülmelidir. AFAD ile ilgili çok şey söylenmiş olsa da gerçek olan böyle büyük afetleri yönetmekte ilk günlerde

yetersiz kaldığı, hızlı bir koordinasyon yapılamadığıdır. Yaptığı pek çok güzel iş olduğu kadar yapamadıkları da çok fazladır. Böyle büyük bir depreme AFAD; koordinasyon, bilgilendirme, yönlendirme, yönetme konusunda eksikliği ve yönetim zafiyetini giderici önlemlere ağırlık vermelidir. AFAD'ın daha önce deprem olan bölgede tatbikat yaptığı, öngörülerinin yüksek olması sevindirici olsa da bu deneyimi yeteri kadar kullanamadığı, deprem bölgesinin geniş olması sebebiyle ilk anlarda başarılı bir sınav vermediği görülmektedir.

Depremin beklenenden veya öngörülenden büyük olduğu görülsede bundan sonraki depremlere hazırlık için yeni planlamalara ve çalışmalara ihtiyaç olduğu ortadadır. Ayrıca, AFAD'ın yapılanmasını ontolojik olarak incelediğimde, mevcut yapının iyileştirilmesi gereklidir. Afetleri her yönüyle yönetecek, kapsayıcı, yaptığı çalışmaları topluma aktaran ve toplum desteğini tümüyle yanına

alan yeni bir kuruma ihtiyaç vardır. Güven artırıcı faaliyetlerine özellikle ağırlık verilmelidir. Hatta AFAD'ın bir bakanlık seviyesine çıkarılması, sel, deprem, heyelan, hava olayı, salgın hastalık gibi durumları dikkate alarak yeniden yapılandırılması gerekmekte ve yapılandırmada liyakate önem verilmelidir.

- Böyle büyük depremlerde yaraların ortak sarılması gereklidir. Yaraları mutlaka devlet sarıyor, sarmasını da bekliyoruz ama böyle büyük depremlerde bu yaralarımızı beraber sarmak zorunda olduğumuz da ortada-

dır. Ülke olarak deprem yaralarını sarmada iyi bir sınav vermiş olsak da hepimizin deprem gönlüsü olmamız, depremle ilgili faaliyet gösteren yapılara güvenmemiz, kurumların ve kurum yöneticilerinin özellikle güven sarsıcı hareketlerden kaçınması gereklidir. Ayrıca, afet gönüllü sayılarımızı artırmak için seferberlik ilan edilmelidir.

- Deprem değil; plânsızlık, kuralsızlık, ahlâksızlık, etik dışılık, akılsızlık ve bilimi rehber almanın öldürdüğünü bir kez daha gördük. Bir kez daha doğa bizleri uyardı, artçılarıyla da bizleri sık sık uyarmaya devam ediyor. Artık uyanın diyor. Akılınızı kullanın, bilimi rehber edinin, yaptığınız her işi kanun, yönetmelik ve standartlara uygun yapın, doğayla uyumlu olun ve doğanın dilini anlayın diye bağıyor. Artık hepimiz, bu dili veya uyarıları anlamalı ve gerekeni hep birlikte yapmalıyız.

- Kentsel dönüşüm projeleri yeni bir bakış açısıyla ele alınmalı veya geliştirilmeli, kirli siyasete, ranta ve çıkara insan hayatı hiçbir zaman feda edilmemeli, insanımızın ve ülkemizin geleceği riske atılmamalıdır. Denetimlere daha çok önem verilmeli, etik dışı olan veya yapılan çalışmalar tespit edilmeli ve önceden gerekenler yapılmalıdır. Özetle, bir zihin değişikliğine ihtiyaç vardır. Deprem olunca başımıza bir iş gelmesin diye evlerden veya binalardan kaçma veya çıkma yerine artık TOKİ binaları gibi “evlerimize sığınacak, depremi

sağlıklı olarak atlatabileceğimiz yapıların” daha çok inşa edilmesi gereklidir.

- Yıkımların arkasında görevini doğru yapmama, depremlerin büyüklüğünü öngörememe, projeleri gereği gibi planlamama, uygun olmayan yerleri yerleşime açma, yer büyütme için kolonları kesme, planlara uygun proje yapmama, malzemenin ve emekten çalma, denetimsizlik gibi durumlar vardır. Görevini yapmayan üst düzey

bürokrat, müteahhit, yönetici, mühendis, mimar, meslek sahibi veya kim varsa kanunlara, yönetmeliklere ve standartlara uygun iş yapmalı, yaptırmalı ve denetlemelidir. Bir kez daha bu tür felaketlerin yaşanmaması için hepimize (yer tahsisinden projelendirmeye, müteahhitlerden-yapı denetimcilerine, ustasından-şantiye şefine, iskan iznini verenlerden daire sahiplerine, mülk sahiplerinden kiracısına, vb.) görev düştüğünü, en önemli görevlerin ise birim ve kurum yöneticilerinin olduğunu bundan sonra etik dışı, standart dışı, yönetmelik dışı onay ve-

renlerle, suiistimali, ihmali veya suçu olanlar ortaya çıkarılmalı ve ağır şekilde cezalandırılmalı, verilen cezalar arttırılmalı veya caydırıcı yönetmelikler getirilmelidir.

- Çocukluğumuzdan beri ülkemizin zor zamanlarında zarflarla paralar toplayıp ulusal dayanışmamızı artırdığımız, gönlümüzdeki Kızılay'ın eski itibarına tekrar kavuşturulması gereklidir. Çadır satan bir yardım kuruluşu olarak zihinlerimize kazınmaması için yöneticilerin toplum vicdanını rahatlatmaları, kendilerinden beklenenleri acil olarak yapmaları gereklidir. Güven kaybeden Kızılay, şeffaf ve hesap verebilir bir yapıya dönüştürülmelidir.
- Deprem gerçeği mutlaka canlı tutulmalı ve toplumsal bilincin artırılmasına yönelik çalışmalar ve projeler yapılmalıdır. Mesela; deprem bölgesinde ibretlik alanlar bırakılarak açık hava müzesi haline getirilmelidir.

• Haberleşme konusunda bölgede bir kaos yaşandığı, afet ve kriz zamanlarında haberleşmenin en önemli ihtiyaç olduğunun gözden kaçırıldığı, günler geçse de haberleşmenin sağlıklı yürütülemediği görülmüş ve sonuçta operatörler sınıfta kalmış, haberleşme sistemleri ve altyapısında büyük zafiyetlerimiz olduğu ortaya çıkmıştır. Deprem bölgesinde haberleşme altyapısının iyi planlanmadığını, depremi öngörmeden plansız baz istasyonu kurulmasına izin verildiği, deprem senaryolarına yeteri kadar hazır olunmadığı, öngörülerin yetersiz olduğu, ön-

ceki depremlerden yeteri kadar ders çıkarılmadığı ortadadır. Deprem bölgesindeki haberleşme altyapısı maalesef başarılı bir sınav verememiş hatta sınıfta kalmıştır. BTK haftalar sonra kamuoyu baskısı sonucu operatörlere soruşturma başlatmış olsa da tüm bu soruşturmalar şeffaf bir şekilde yürütülmeli ve kamuoyu bilgilendirilmelidir. Haberleşme sistemleri depreme veya afetlere derhal hazır hale getirilmelidir. Haberleşme sistemlerinde yaşanan kesintilerin bir daha yaşanmaması için yeni kriz ve afet planlamaları yapılmalı veya mevcutları gözden geçirilmelidir. Tüm önlemlerin kamuoyu ile şeffaf olarak paylaşılması ve görevlerini yapmayan, yapamayan ve kötüye kullananlar ile ilgili olarak da vakit geçirmeden gereğinin yapılması, kamuoyu vicdanının bu konuda rahatlatılması gereklidir. Bunlara ilave olarak;

- i. Deprem bölgesinde yıkılan binaların tepesine konulan baz istasyonlarının yaklaşık olarak yüzde 75'inin yıkıldığını, enerji verilemez, kullanılamaz veya erişilemez halde olduğu, deprem bölgesinde bunun çok da öngörülemediği anlaşılmaktadır. Bazı haklı gerekçeler olsa da haberleşmenin bu kadar uzun süre kesilmesi kabul edilemez. Niçin, ülke içi dolaşımın (roaming) önünün açılmadığı kamuoyuna açıklanmalıdır? Depremde kısmen devreye alınan mobil baz istasyonlarının ortak dolaşımda olmaları gibi diğer yapılar da ulusal dolaşıma kazandırılmalıdır. Kırsal bölgelere kurulan haberleşme altyapı projeleriyle bunun kısmen sağlandığı görülse de operatörlerin afet durumunda bu sisteme bölgesel veya ulusal geçişi kısa sürede sağlanmalı, ulusal veya bölgesel afet haber-

leşme sistemine dönüştürülmeli veya dönüştürülmesi için gerekli adımlar atılmalıdır.

- ii. Ülkemizde uydu haberleşme operatörü Türksat vardır. Bu gibi afet durumlarında mevcut operatörlerin uydu haberleşmesini de bünyelerinde kullanılır hale getirmeleri gereklidir. Uydu haberleşmesinde kabul edilebilir bir zaman gecikmesi oluşsa da bunun önemli bir çözüm olduğu ortadadır. Bu konu dikkate alınmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- iii. Deprem bölgelerine kurulan baz istasyonlarının depremde zarar görebileceği, enerjisiz kalabileceği öngörülerek güneş ve/veya rüzgar enerji santralleriyle de desteklenmesi yerinde olacaktır.
- iv. Baz istasyonlarının bina tepelerine kurulması konusunda daha sıkı kurallar ve oranlar getirilmelidir. Kule veya direk tipi baz istasyonlarının da şehir içlerine kurulması, buna belediyelerin veya yerel otoritelerin izin vermesi veya izinlerinin kolaylaştırılması da gereklidir.
- v. Haberleşmeyi geçici süre destekleyen mobil baz istasyonlarının sayılarının yeterli olmadığı

görülmüştür. Sayıları mutlaka artırılmalıdır.

- Bölgede kurulan çadır kent veya konteyner kentlerin elektrik tesisatı tip projelerinin genel olarak olmadığı (en azından EMO Ankara Şubesi ve Oda olarak verdiğimiz projelendirme desteğinden anladığım kadarıyla) görülmüştür. Depremler için özel tip projelerin önceden hazır olması, elektriksel yangın risklerinin öngörülmesi ve engellenmesi açısından gereklidir.
- Elektrik üretim ve dağıtımında başlangıçta bazı sıkıntılar olsa da depremin büyüklüğü ve etkilenen bölgelerin fazlalığı göz önüne alındığında, 6 Şubat depreminde meydana gelen elektrik kesintisinde yüzde 12 oranında hızlı bir düşüş yaşandığı, sistemde bir dalgalanmaya sebebiyet vermediği ve en önemlisi ise Gölcük depreminden ders çıkarıldığı görülmüştür. Ayrıca, elektrik ana iletim hatlarında herhangi bir sıkıntının yaşanmadığı, şehir girişlerine kadar elektriğin getirildiği, kontrollü şekilde hasar kontrolünü geçen bölgelere aşama aşama elektrik verildiği, bazı trafo merkezlerinin zarar görmesi sebebiyle az sayıda da olsa elektrik verilemediği anlaşılmaktadır. Elektrik olmadan ne bir kurtarma, ne bir destek ne de bir yardım yapmak mümkündür. Dolayısıyla, yaşananlar dikkate alınarak çalışmalar ve hizmetler gözden geçirilmelidir.
- Bölgedeki doğal gaz dağıtımında problemler olduğu, şehirlere doğal gaz taşıyan ana boru hatlarının 18 adedinde büyük hasar meydana geldiği, bazı şehirlerimize başlangıçta doğal gaz verilemeye de kısa sürede tamiratların yapıldığı ve şehirlere doğal gaz verildiği, 1 milyonun üzerinde bina ve 5 milyona yakın evin

can ve mal emniyeti açısından kontrol edilerek gaz verilmesi işlemlerinin zaman alsa da sağlandığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar takdire şayan olsa da bundan sonraki süreçlerde ise yaşanan deprem afetinden bu kurumlarımızın ders çıkarılması ve gerekli çözümleri geliştirmeleri gereklidir.

Sonuç olarak;

Ülke olarak pek çok zorlukla baş etmek zorunda olduğumuz günlerdeyiz. Bu dönemde gerek Şube ve Oda olarak gerekse TMMOB bileşenlerimizin, İKK ve paydaşlarımızın gösterdiği dayanışma ve birlik-telik önemlidir. Böyle büyük afet, yıkım, kayıplarda her zamankinden daha çok dayanışma ve güç birliğine ihtiyaç vardır. Bu yaraları hep beraber saracak, bundan sonra da bu tür acıların yaşanmaması için akılcı, doğanın dilini anlamanın yolunun bilim olduğunu anlayarak çalışmalarımızı sürdürmek, işbirliği ve dayanışmayı artıracak çözümleri geliştirmek, etik dışı, ahlak dışı, insanlık dışı uygulamalara “sıfır tolerans” göstererek, kanun, yönetmelik ve standartlara uygun çalışmalar yapmalıyız. Hep konuşulan ama önem verilme-yen “liyakat” a her zamankinden daha çok önem verilmelidir. Bu tür konuların siyaset üstü olarak ele alınması, devletimizin depremzedelerimize destek olmayı sürdürmesi, ortak çözümlerin geliştirilmesi, yapılan yardımların şeffaf şekilde yapılması, toplumsal barışın sağlanması gereklidir.

Mesleğimizin ve meslektaşlarımızın

sorunları, yine mesleğimizin gelişimi, meslektaşlarımızın hak ettiği koşullarda yaşayabilmesi Odalarımızın temel hedeflerinden ve varoluş sebeplerindedir. Bizler mühendisiz, bilim insanlarıyız ve bilimsel düşünmek zorundayız. İçinde yaşadığımız şehrin, ülkenin veya dünyanın sorunlarını ele alırken bilimsel bakmak, buna göre analiz etmek ve sorular sormak durumundayız. Bu yanılla doğru soruları sormak, sorunları doğru tespit etmek ve de doğru çözümleri üretmek, mesleğimizin gereğidir.

Afetlerde meslek odalarımıza da büyük görev düşüyor. Meslektaşlarımızı eğitmek, denetlemek, eksikliklerini gidermek ve en önemlisi etik dışı davranan meslektaşlarımıza karşı yönetim olarak da “sıfır tolerans” göstermek zorundayız.

Tüm bunlara rağmen, güzel ülkemizin inşası, gelişmesi ve ilerlemesi için bugüne kadar nasıl çalıştıysak, ürettiysak, yaptıysak bundan sonra da bizler daha iyilerini, daha ilerilerini, daha güvenlilerini ve güvenilirlerini planlayacağız, yapacağız, üreteceğiz, işleteceğiz, denetleyeceğiz, ve bakımını yapacağız. Çünkü bizler mühendisiz. Hepinizin de çok iyi bildiği gibi mühendislik;

“eğitim, deneyim ve uygulama ile edinilen matematik ve doğa bilimler bilgisinin, doğal güç ve kaynakların insanlık yararına ve sürdürülebilirlik ilkeleri dikkate alınarak ve mühendislik etiği gözetilerek kullanılması için yöntemler geliştirilme uğraşdır” bizler mesleğimize ve mesleki değerlerimize sahip çıktık mı bu problemlerin çözüleceğine, toplumun, halkımızın ve ülkemizin sesi olacağımıza, meslek, etik ve ahlak dışı her türlü mücadeleyi sürdürdükçe, bu tür felaket ve acılarla karşılaşmayacağına eminim.

Biz de Şube olarak bu depremlerden gereken dersleri çıkardık. Temsilcilik binalarımızın depreme dayanıklı hale getirilmesi için çalışmalar yaptık. Depreme dayanıksız olduğu tespit edilen yerlerimiz şu anda tahliye ediliyor. Risk ve Kriz Yönetimi konusunda çalışmalar yürütüyoruz. Eğitim programları düzenliyoruz. Yapı Denetim Komisyonumuzla toplandık ve depremlerde yapılacak çalışmaları, alınması ve yapılması gerekenleri konuştuk. Yapılacak çalışmaları planladık.

Atatürk’ün dediği gibi “vatanını seven işini en iyi yapan” mühendisler olarak, her türlü zorluğun altından hep birlikte kalkacağız. Bunları aşmayı başaracağız ve bu yıkımlardan da daha güçlü olarak çıkacağız. Mücadele ruhumuzun, güç birliğimizin, ve dayanışmamızın her zamankinden daha fazla olduğuna inancım tamdır.

Kaybettiğimiz canlara Allah’tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar dileriz.

